

JU
30 Dec
XII/2194

POLAND

INDUSTRY (1700)
Mining (1706)

ARMED FORCES (0300)
War Preparations (0311)

Lower Silesian Company For Uranium
Exploitation.

SOURCE LONDON: Confidential.
DATE OF OBSERVATION: Current.

ENGLISH SYNOPSIS: Exploitation of uranium ore in Lower Silesia was started by the Germans during the last war in the KOWARY area. After the war the existing mines were extended, and search was made for new deposits which were found in WAŁBRZYCH area and around the locality LADEK ZDRÓJ. Trial drillings have been going on at ŚWIEBODZICE since the spring of 1953. Production is controlled by Soviet experts, all mines being administered by the company "Lower Silesian Mines KOWARY." The report adds some information about the location of mines and methods of production.

EVALUATION COMMENT: This is a useful report. It should be studied together with Item No. 12623/53 on the same subject. The name of the uranium enterprise at KOWARY "Dolnośląskie Kopalnie Kowary" cannot be confirmed here, although the mines themselves are known to be in operation there. Item No. 3343/53 referred to the enterprise as "Zakłady Przemysłowe Wyodrębnione R-1" belonging to "Rejon Państwowych Robót Górniczych No. 11" (see Item No. 3997/53.) Maybe, there was some change in the name. The telephone directory for 1950/51 listed mysteriously "Kowary Mines" (Kowarskie Kopalnie) belonging to the Central Management of Steel and Foundry Industry (Centralny Zarząd Przemysłu Hutniczego.) The existence of uranium mines at KOZICE and STARY JULIANOW had not been known here to date.

Geographical Glossary:

KOWARY, Distr. Jelenia Góra, Voiv. Wrocław

KOWARY, Distr. Wałbrzych, Voiv. Wrocław
 ZDROJ, Distr. Bstrzyca Kłodzka, Voiv. Wrocław
 KOWARY, Distr. Wałbrzych, Voiv. Wrocław
 SWIDNICA, Distr. Swidnica, Voiv. Wrocław
 KOWARY, Distr. Swidnica, Voiv. Wrocław
 KOWARY, Distr. Swidnica, Voiv. Wrocław.

X X X

Złóża rudy uranowej na Dolnym Śląsku zostały odkryte przez Niemców, którzy w czasie pierwszej wojny światowej rozpoczęli ich eksploatację w okolicy KOWAR (SCHMIEDEBERG). Złóża znajdują się wewnątrz pasma gór GRANATOW (GRANATENFELSEN).

KOWARY, położone o jakie 4,5 km. od KARPACZA, są wcale dużą miejscowością. Dzielą się na 3 części - KOWARY GÓRNE, ŚREDNIE i DOLNE. Kopalnie uranu znajdują się w pobliżu KOWAR GÓRNYCH, do których dojechać można koleją.

Gdy armia sowiecka zajęła te obozary, Rosjanie objeli kontrolę nad kopalniami uranu. Następnie kontrola ta przekazana została formalnie Polakom, ale w zarządach kopalni pierwsze ekspertyzy w dalszym ciągu grają eksperci sowieccy.

Dla eksploatacji rudy uranowej utworzone zostało przedsiębiorstwo zwane "Dolnośląskie Kopalnie KOWARY". W okręgu KOWAR znajdują się także kopalnie ołowiu, miedzi i niklu, ale w większości tych metali zostało zupełnie zarzucone i działalność przedsiębiorstwa koncentruje się jedynie na uranie. Złóżka leżą bardzo blisko granicy Czechosłowackiej i podobno nawet ciągną się w głąb terytorium Czechosłowacji.

W latach 1949/50" przedsięwzięto w KOWARACH wielkie prace dla rozszerzenia istniejących tam kopalni. Według wersji krążących wśród ludności miejscowej, do prac tych użyto dużej ilości więźniów, którym podobno obiecano wolność w zamian za dobry wysiłek w tak niebezpiecznych dla zdrowia warunkach.

W obecnej chwili w okolicy KOWAR istnieje podobno kilkadziesiąt szybów uranu.

Kopalnie w Rejonie WAŁBRZYCHA. (Mines in the Region of WAŁBRZYCH.)

Przedsiębiorstwo nie zadowolilo się jednak rozwinięciem tej produkcji i próbne wiercenia przeprowadzone zostały w innych miejscach. Tak więc w okręgu miejscowości LADEK ZDRÓJ (BAD LANDECK) istnieje w tej chwili kilka szybów rudy uranowej. Obfite złoża zostały też odkryte w okolicach WAŁBRZYCHU, gdzie główne szyby koncentrują się koło miejscowości KOZICE i STARY JULIANÓW, a próbne wiercenia rozpoczęto wczesną wiosną roku 1953 niedaleko ŚWIEBODZIC (PREZBURG) między MOKRZESZOWEM (KUNZENDORF) a KOMOROWEM (CAMMERAU).

KOZICE są małym osiedlem górniczym. Szyby uranowe, położone około pół km na północ od tej miejscowości, otoczone są płotem z drutu kolczastego i strzeżone przez przydzielony tam stale oddział wojsk KBW (ok. 2 kompanie), który rozciąga także kontrolę nad STARYM JULIANOWEM. Teren kopalni, rozmiarów ok. 1 1/2 km x 1 km, przez całą noc oświetlony jest reflektorami, umieszczonymi na wieżach strażniczych. Na terenie tym pracuje blisko 20 szybów, część z nich jednak najwidoczniej została już wyeksploatowana. Nowe wiercenia odbywają się w najbliższej okolicy.

KOZICE posiadają swe własne warsztaty naprawy i wyrobu maszyn oraz narzędzi. W szybach jednak nie zrobiono zbyt kosztownych inwestycji, chociażby dlatego, że złoża biegają bardzo kapryśnie, nagle nikną i pojawiają się znowu w pewnej odległości. Wobec tego instalacje są raczej prymitywne. Mechanizacja pracy wprowadzona została tylko w bardzo ograniczonym zakresie. Produkcja opiera się głównie na użyciu maszyn wiertniczych i świrdrów op-erowanych sprężonym powietrzem.

Wydobywane z szybów kamienie poddane zostają na miejscu bardzo prymitywnemu oczyszczeniu, pakowane w skrzynki metalowe i wywożone w nieznanym kierunku.

O wiele wyżej stoi poziom techniczny instalacji i produkcji w kopalni STARY JULIANÓW (ALT-JULIANSDORF), w której, jak się wydaje, złoża uranu są o wiele obfitsze i produkcja wyższa. W KOZICACH np. górnicy wywożeni są na powierzchnię czy spuszczeni do szybu za pomocą pewnego rodzaju klatek, w których pomieścić się może dwóch ludzi. Te same klatki służą do wywożenia rudy. W STARYM JULIANOWIE natomiast zamstalowana

jest wiektorowa kolejka. System wentylacji wewnątrz kopalni jest równie w STARYM JULIANOWIE o wiele lepszy, a metody pracy więcej zmechanizowane.

Obszar, na którym znajdują się szyby, jest rozleglejszy niż w KOZICACH. Położony jest on o 5 km na półn. wschód od wsi.

W obu kopalniach praca odbywa się na trzy zmiany, dzień i noc. Wejście na teren kopalni jest dla osób nieupoważnionych wzbronione. Wchodzący podlegają kontroli strażników KBW, dla których zostały wzniesione specjalne baraki przy głównej bracie w ogrodzeniu z drutu kolczastego.

E N D.